

Heuff

Koffiebranderij en theehandel v/h Gebr. Heuff

De N.V. Koffiebranderij en theehandel v/h Gebroeders J.A. & A. Heuff Ez. in Voorstad – Tiel begon in de 19^e eeuw zoals vele koffie- en theebedrijven als winkel in koloniaalwaren. In het begin van de 20^e eeuw werd de koffiebranderij en theehandel allengs belangrijker en breidde het afzetgebied zich verder uit over de Betuwe en daarbuiten. De koffie- en theehandel werd omgezet in een N.V. die ook het noordoostelijk deel van Brabant bediende. In en na de Tweede Wereldoorlog verbreedde de activiteiten naar grossierderij in kruidenierswaren. De grossierderij werd tenslotte overgenomen door de Oost-Brabantse grossier Schuitema, die toen de Centra winkels bediende.

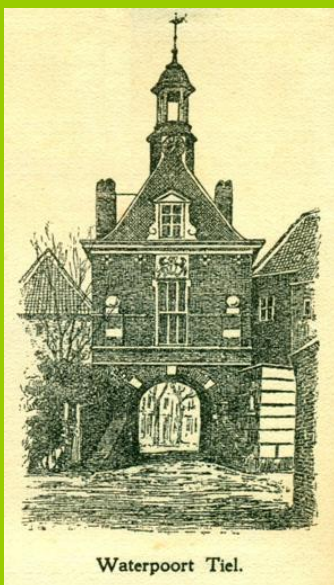
Heuff brengt circa 1908 een serie van 120 gekleurde topografische fotootjes in zwartjesformaat (40 x 60 mm) van de reclamehandel Cats uit, met een klein insteekalbum getiteld "Mooi Nederland". Er is maar één andere uitgave bekend van hetzelfde albumpje, maar met de titel "Door Nederland" van H.N. van As, Tabak- en Sigarenmagazijn in Den Haag. Er zijn enkele plaatjes verschillend, dus er zijn meer dan 120 plaatjes uitgegeven. De volledige lijst van de plaatjes is te vinden bij de firma Verhagen van Oorscot De plaatjes en de albumpjes zijn gedrukt in de eigen drukkerij van de Gebr. Cats in Amsterdam. Dat is op de plaatjes en op het album vermeld.

Rond de Eerste Wereldoorlog, waarvan de koffie- en theebedrijven zwaar te lijden hebben, wordt niets meer uitgegeven. Pas in 1928, als een grote stroom van albums op gang gekomen is, komt ook Heuff weer naar buiten. Heuff brengt tussen 1928 en circa 1936 drie bijzondere topografische albums uit met geschilderde kleurenplaatjes en uitgebreide verhalende teksten. De albums behandelen achtereenvolgens "De mooie Betuwe", waar Heuff thuis is, en de aanpalende gebieden "'t Bonte Brabant" en "De oevers van Maas, Waal en Rijn". De eerste twee albums zijn geschreven door J. van Uden, een historicus uit Tiel die verder onbekend is in albumland. De aquarelplaatjes en omslag van het eerste album zijn geschilderd door Paul Bodifée, bekend van de pentekeningen in het album "Holland zoals wij het zagen" van de Wascholiefabriek. De twee volgende albums zijn beide geïllustreerd door ir. M.C.A. Meischke, bouwkundige en illustrator van jeugdboeken, die geen andere albums gedaan heeft. Ook de schrijver van het derde album, mr. A.J.C. Vlaskamp schrijver van detective-romans, is een onbekende in albumland.

Alle drie de albums zijn gedrukt door De IJsel in Deventer. Merkwaardig is dat de binding van elk van de drie anders is. Het eerste album was een van de eerste albumopdrachten voor de IJsel. De IJsel koos daarvoor een uitvoering met omgeplakte kartonnen kaft zoals in die tijd gebruikelijk was bij de Duitse sigarettenalbums. Het tweede album is degelijk ingebonden zoals meer gebruikelijk was in Nederland. Het derde album heeft weer een omgeplakte kaft maar nu van dik papier, mogelijk als kostenbesparing tijdens de voortdurende economische recessie. Het album kost 45 cent, tegen 60 cent voor het voorgaande ingebonden album.

De albums zijn alle drie ongedateerd, maar op grond van de inhoud zijn de jaartallen van alle drie met grote waarschijnlijkheid vast te stellen.

Fraaie kijkjes in Tiel, de vestigingsplaats van Heuff, ontbreken uiteraard niet in "De mooie Betuwe". Deze pentekening van Paul Bodifée komt in het album ook ingekleurd voor als plaatje 41.

Waterpoort Tiel.

HEUF01

Album „Mooi Nederland“

Album „Mooi Nederland“. Aangeboden door Gebr. J.A. & A. Heuff Ezn. Koffie- en Theehandel Tiel. (circa 1908)

10 bladen met 120 genummerde gekleurde topografische fotoplaatjes om in te steken, 6 per pagina.

Prijs: Als de complete serie van 120 plaatjes getoond kon worden, werd het album gratis verstrekt.

Kenmerken

Het nagenoeg vierkante album (18 x 17 cm) is geheel beplakt met papier dat oorspronkelijk lichtblauw was. De 5 dubbele binnenbladen van stevig grijs papier, dat doorgaans net als de omslag bruin verkleurd is, zijn in de band geniet. De papieren rug is zeer kwetsbaar en vaak is het binnenwerk losgescheurd.

De zorgvuldig ingekleurde fotoplaatjes van 40 x 60 mm (het gebruikelijke formaat van zwartjes) zijn glanzend gelakt. Op de voorkant staat de titel van het plaatje en het embleem van Cats, de letters CGA in een cirkeltje. Achterop de plaatjes staat het nummer en de tekst: "Mooi Nederland. 120 verschillende gezichten in Nederland. Hebt Gij deze compleet dan ontvangt U gratis daarvoor een album". Heuff noemt zich hier "Grossier in koffie en thee".

De firma Cats heeft 45 plaatsen verspreid over Nederland bezocht, en de Bloembollenvelden in Holland. Het aantal plaatjes per plaats varieert sterk, van 1 tot 12; zie de lijst op pag. 7. Opmerkelijk is dat van mooie oude steden als Delft, Dordrecht, Middelburg en Vlissingen er slechts 1 plaatje is, terwijl van een relatief onbetekenende plaats als Scheveningen er 5 zijn, waarvan 3 plaatjes van het strand met het Kurhaus.

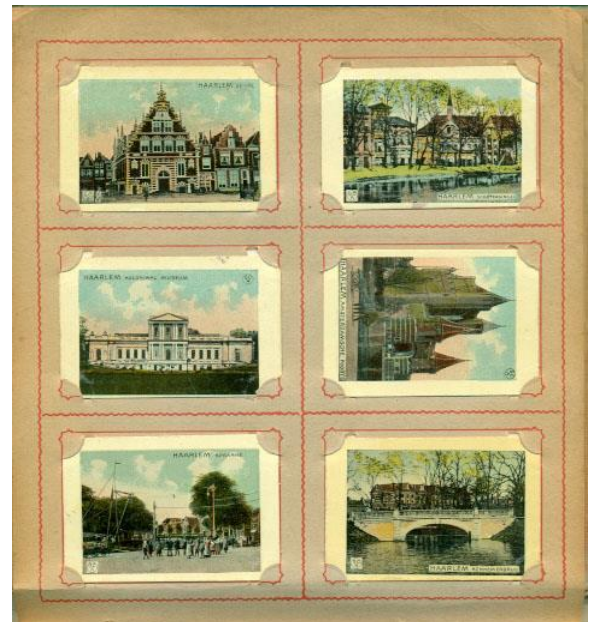
De bezochte plaatsen zijn:

Alkmaar
Amsterdam
Apeldoorn
Arnhem
Assen

Bolsward
Breda
Delft
Dordrecht
Eindhoven
Enkhuizen
Franeker
Goor
Gorinchem
's-Gravenhage
Groningen
Haarlem
's-Hertogenbosch
Hoorn

Leeuwarden
Leiden
Leidschendam
Loenen a.d. Vecht
Maastricht
Meppel
Middelburg
Noordwijk
Nijmegen
Oosterbeek
Rosendaal (G.)
Rotterdam
Scheveningen

Sneek
Tilburg
Utrecht
Vechel
Velsen
Vlaardingen
Vlissingen
Volendam
Winschoten
Zaandam
Zandvoort
Zutphen
Zwolle

De meeste plaatjes zijn liggend, wat past bij topografische plaatjes, met uitzondering van enkele kerken en standbeelden, twee plaatjes van het Valkhof in Nijmegen en het hiernaast op ware grootte afgebeelde plaatje van de Abdij van Middelburg.

HEUF02

De mooie Betuwe

De mooie Betuwe, door J.D.H. van Uden te Tiel. Originele litho's van Paul Bodifée. Uitgegeven door N.V. Koffiebranderij en Theehandel voorheen Gebrs. J.A. & A. Heuff Ez. Voorstad – Tiel. (1928)

56 pagina's vanaf de titelpagina. 60 kleine plaatjes om in te plakken op aparte plaatjesbladen, 4 per blad.

Kenmerken

Ingenaaid album in romanformaat (20 x 26,7 cm) met omgeplakte stijve kartonnen kaft zoals in Duitsland gebruikelijk was. Op de voorzijde is een litho van Paul Bodifée afgebeeld; op de achterzijde klein het logo van Heuff (een kofschip). Alle pagina's en de omslag hebben een strak bladkader.

Het boek heeft geen hoofdstukkenindeling. De tekst loopt door zonder koppen. Vanaf pagina 43 zijn de namen van een aantal plaatsen die besproken worden vetgedrukt.

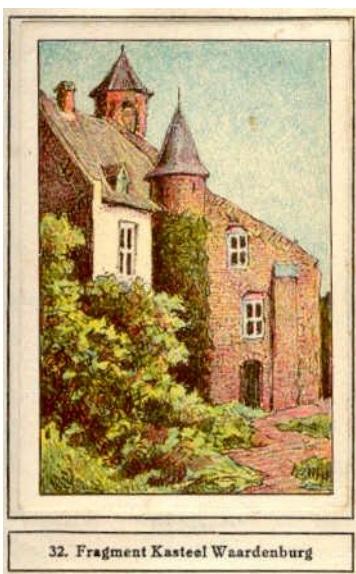
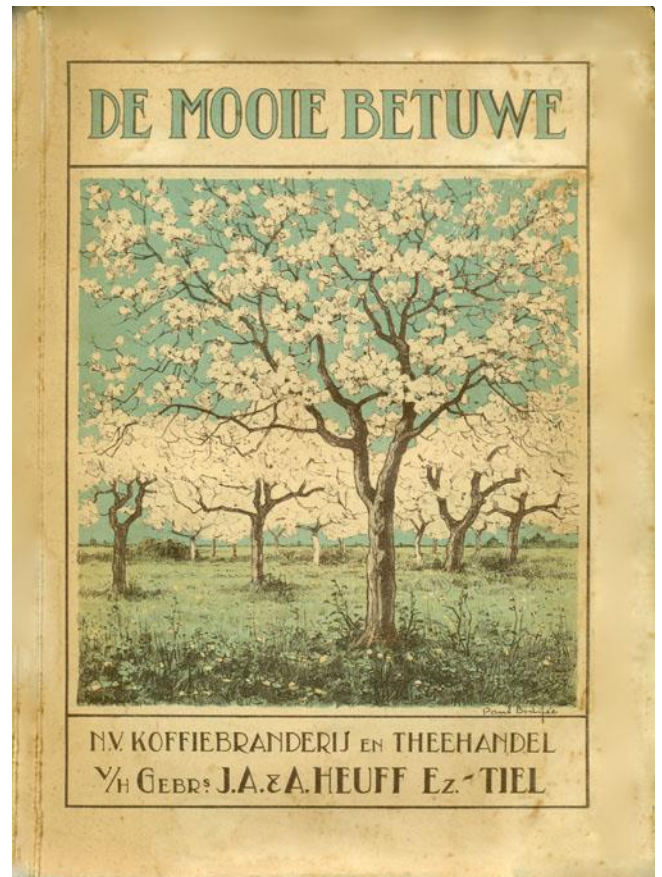
De plaatjes zijn met 4 op de rechterpagina's geplaatst in plaatjeskaders binnen het bladkader, met nummer en titel in een kadertje onder het plaatje. De opmaak doet sterk denken aan de eerste provinciealbums van Bussink van hetzelfde formaat. Ook hier zijn de plaatjes breder en korter dan het "Verkade-formaat", namelijk 57 x 85 mm. Het zijn litho's van ingekleurde pentekeningen van Paul Bodifée, die ook de niet gekleurde plaatjes voor het Roodband-album van de Wascholinefabriek maakte. In de tekst zijn nog 9 pentekeningen opgenomen.

De ongesigeneerde plaatjes zijn doorlopend genummerd 1 – 60.

Inhoud

De historicus Van Uden steekt de loftrumpet van de mooie Betuwe in 30 pagina's doorlopende tekst, doorspekt met vele citaten en aangevuld met een aantal statistische gegevens, zoals over de omzetten van de fruitveilingen. In de laatste 9 pagina's worden 12 plaatsen besproken, zonder verwijzingen naar de plaatjes.

Bij het passeren van het landschap van de Bommelerwaard wordt een pagina besteed aan de legende van Faust, die in het drama van Goethe het kasteel Waardenburg als residentie had gekozen.

„Er was niets zoo mooi, of hij moest het hebben; men zegt dat er wat gesmuld is op dat Kasteel van Waardenburg. Alles moest uit Amsterdam of Parijs komen, midden in den winter doperwtjes ; midden in Maart blauwe druiven ; de tuin lag altijd vol bloemen

En het bleef er niet bij : een koets met vier paarden, die nimmer moede werden. Ik weet op geen honderd uren na, in welk een korten tijd sinjeur naar Konstantinopel rijden moest. Wilde hij hier naar Bommel, het heette : „Joost ! terstond hier een brug over de Waal en dadelijk weer afbreken.” Daar lag de brug en daar was hij weder weg ! In Bommel lagen de straatsteenen toenmaals wat hobbelig. „Joost !” zeide Faust, „voor het rijtuig uit alles afbreken en achter de koets weder de straten even hobbelig geplaveid, want ik heb niets voor de Bommelaars over !”

HEUF03

Door 't Bonte Brabant

Door 't Bonte Brabant. Tekst verzorgd door J.D.H. van Uden Haarlem Reproducties naar origineele aquarellen van Ir. M.C.A. Meischke, Rotterdam. Uitgegeven door N.V. Koffiebranderij en Theehandel voorheen Gebrs .J.A. & A. Heuff Ezn. Voorstad – Tiel. (1932?).

80 pagina's vanaf de titelpagina. 60 plaatjes om in te plakken op aparte plaatjesbladen, 4 per blad.

Prijs: 60 ct.

Kenmerken

Ingebonden album in romanformaat (19,5 x 27,3 cm). Op de voorzijde is een ongesigneerde met wit ingekleurde tekening afgebeeld, die sterk doet denken aan het omslagontwerp van Jacques Groot voor Het verkeersalbum van Smith. Op de achterzijde staat weer klein het logo van Heuff (een kofschip). Alle pagina's en de omslag hebben een strak bladkader.

Het boek heeft geen hoofdstukkenindeling. De tekst loopt door zonder koppen. In de tekst zijn 8 eenvoudige pentekeningen van Meischke opgenomen.

De plaatjes zijn met 4 op de rechterpagina's geplaatst in plaatjeskaders binnen het bladkader, met nummer en titel in een kadertje onder het plaatje. De opmaak doet sterk denken aan de eerste provinciealbums van Bussink van hetzelfde formaat. Ook hier zijn de plaatjes breder en korter dan het "Verkade-formaat", namelijk 57 x 85 mm.

De 60 plaatjes van Meischke zijn aquarellen. Op de

achterkant van de plaatjes is de naam van het album en het nummer en de titel van het plaatje gedrukt.

Alle plaatjes zijn liggend en ze zijn alle gesigneerd. De plaatjes zijn doorlopend genummerd 1 – 60.

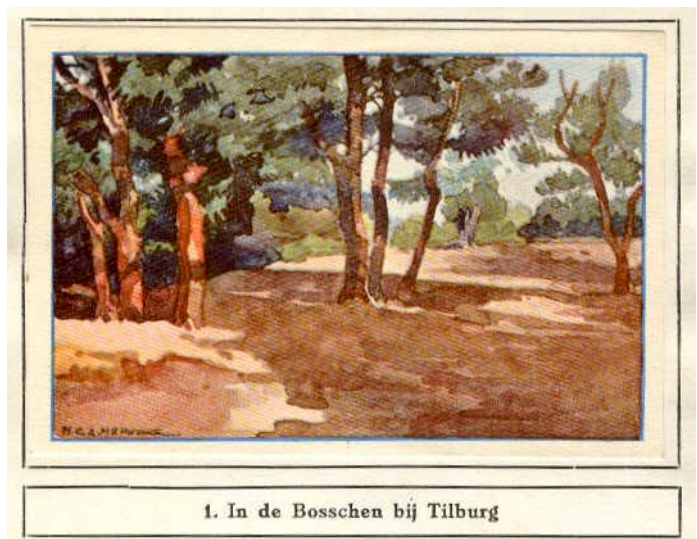
Inhoud

Van Uden geeft net als in het eerste album een overzicht van het gebied in sneltreinvaart. Aangezien Noord-Brabant een zeer grote provincie is, onttaardt dat in een lange reeks onderwerpen die haast als opsomming worden doorlopen. Hij citeert uit maar liefst 27 bronnen en neemt vrijelijk grote stukken tekst over, tot wel twee volle pagina's. Niet echt een prettig leesboek, maar wel een compacte gids voor Noord-Brabant met veel interessante historische informatie en een goed tijdsbeeld van Brabant in de dertiger jaren. Wie weet bijvoorbeeld nog dat Bergeijk in die tijd nog het centrum was van de handel in mensenhaar in Nederland?

De bronnen van de Hollander Van Uden leveren soms observaties op die een echte Brabander verbazen, zoals:

„Brabant en Limburg hebben voor ons, bewoners van Holland, een heel aparte aantrekkelijkheid, door den ietwat anderen aard en zeden dier goedmoedig ronde, trouw-hartige, eenvoudige menschen met hun wel waarlijk zuiderlijke natuur van een lichtere, vlottere, kinderlijke levensopvatting, dan wij, om je zoo nu en dan eens, als ware 't vakantie, aan te laten opmonteren. En dan 't bekoorlijke ... hier en daar nog zoo oerechte landschap ... waarin ge u vaak ver over de grenzen waant van de lage landen aan de zee.” (M.J. Brusse in "Onder de menschen", 4 delen 1920-1924, eerder verschenen in de NRC)

Dank zij den steun van Oisterwijk (f20.000) en Tilburg (f10.000) kon de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland bij gelegenheid van haar 25-jarig bestaan op 24 oktober 1931 nog aankopen een terrein van 80 H.A.

HEUF04

Langs de oevers van Maas, Waal en Rijn

Langs de oevers van Maas, Waal en Rijn. Het verhaal van een trekkerstocht langs onze groote rivieren. Door Mr. A.J.C. Vlaskamp, geïllustreerd door Ir. M.C.A. Meischke. Uitgegeven door N.V. Koffiebranderij en Theehandel voorheen Gebr. J.A. & A. Heuff Ez. Voorstad – Tiel. (1936/37)

75 pagina's vanaf het voorlooptitelblad. 100 kleine plaatjes om in te plakken op aparte plaatjesbladen en 3 grote platen bij de 3 hoofdstukken.

Prijs: 45 ct. in de winkels.

Kenmerken

Ingenaaid album in romanformaat (binnenwerks 19,5 x 26,5 cm) met zachte kaft die buiten het boekblok uitsteekt. Op de achterkant is weer het logo van Heuff gedrukt, maar nu in een vernieuwde versie in kleur. Dit crisisalbum is van een mindere kwaliteit papier. Het boek is verzwaard met een aantal smalle opvulstrips die tussen de bladen zijn geplakt. Op de blanco laatste pagina is een Erratum opgenomen; zie de pagina hierna.

Het boek begint met een voorlooptitelblad, een titelblad en een blad met voorwoord met een landkaart van het rivierengebied op de achterkant. Na een overdreven nostalgische inleiding met de titel van het album, wikkelt het verhaal zich af in drie hoofdstukken met de koppen "Op de Maas", "Op de Waal" en "Op den Rijn". In de tekst wordt niet systematisch maar wel veelvuldig verwezen naar de plaatjes. Het boek is gemoderniseerd doordat de bladkaders zijn weggelaten en de plaatjes zijn in hun gebruikelijke kaders met nummer en titel er onderin staand in een vierkant geplaatst of liggend in ruitvorm. Op de plaatjes is niet bespaard; het aantal van 100 kleine plaatjes plus drie grote is zeker voor de crisistijd aanzienlijk. Voorafgaand aan de topografische plaatjes zijn in dit boek 48 plaatjes van planten en dieren opgenomen.

De kleine plaatjes van 57 x 85 mm zijn doorlopend genummerd 1 – 100. De drie grote platen hebben een blanco achterkant en zijn waarschijnlijk ingeplakt in het album meegeleverd.

Inhoud

Dit boek van een andere schrijver wijkt volledig af van de twee voorgaande. Het is een breedvoerig geromantiseerd verslag van een zeiltocht die de schrijver met enkele metgezellen ondernam in de zomervakantie, waarschijnlijk in 1936. De tocht werd niet voltooid vanwege het zeer slechte weer.

In het voorwoord beschouwt Heuff de drie boeken niettemin toch als een samenhangend geheel, en neemt daarbij als het ware afscheid van zijn albumactiviteiten:

Dit is een album geworden, dat met de beide vroegere over De Mooie Betuwe en Door 't Bonte Brabant een afgerond geheel en daarmee een trits boeken van blijvende waarde vormt. Zij drieën geven beschrijvingen van het natuur- en stedschoon, van flora en fauna, van den economische en cultureelen toestand van Brabant en de Betuwe.

En als later oude kasteelen verdwenen en dorpjes uitgegroeid, als de Maas nog meer gekanaliseerd zal zijn en zich nòg veel meer veranderingen hebben voltrokken, dan zult gij dit album ter hand nemen en kunnen zien hoe het in onzen tijd nog was LANGS DE OEVERS VAN MAAS, WAAL EN RIJN.

Plaatje 65. Kerkje te Dodewaard.

ERRATUM

Op de laatste (blanco) pagina is een erratum opgenomen dat als volgt luidt.

blz. 40 – 6^e regel van boven:

De aanwijzing „(nr. 71)” moet vervallen.

Dit wil zeggen dat de verwijzing naar plaatje 71 hier bovenaan pagina 40 niet juist is. Er is echter iets meer aan de hand. Deze passage gaat over de bekende stompe toren van de St. Maartenskerk van Zaltbommel (toentertijd geschreven als Zalt-Bommel), Op plaatje 71 is echter de St. Maartenskerk van Tiel afgebeeld, maar op de achterkant van het plaatje staat foutief Zalt-Bommel. Een plaatje van de beroemde “toren van Bommel” ontbreekt. In een vervolgdruk is op plaatje 71 Zalt-Bommel doorgehaald en is er Tiel achter gedrukt.

Lijst van de 120 genummerde plaatjes “Mooi Nederland” van Heuff

1	Amsterdam	Centraal Station etc.	61	's Gravenhage	Het Nationaal Monument
2	Amsterdam	Schreierstoren	62	's Gravenhage	Korte Voorhout met schouwborg
3	Amsterdam	Gelderschedade	63	's Gravenhage	De Vijver
4	Amsterdam	Het Paleis	64	's Gravenhage	Loterijstraat
5	Amsterdam	Nieuwmarkt	65	's Gravenhage	Bezuidenhoutsche weg
6	Amsterdam	Oude Zijds Voorburgwal	66	Scheveningen	Ezeltjerijden
7	Amsterdam	De Heerengracht	67	Scheveningen	Badkantoortje
8	Amsterdam	Leidscheplein	68	Scheveningen	z.n.
9	Amsterdam	Het Rijksmuseum	69	Scheveningen	Het Kurhaus (met masten)
10	Amsterdam	Hoogesluis met Paleis Volksvlijt	70	Scheveningen	Kurhaus
11	Amsterdam	Wertheim plantsoen	71	Leidschendam	Panorama
12	Zaandam	Hoogendijk	72	Rotterdam	Schiekade
13	Zaandam	R.K. Kerk Oostzijde	73	Rotterdam	De Boompjes
14	Hooern	Standb. van Jan Pietsz. Coen	74	Rotterdam	De Spoorbrug over de Maas
15	Hoor	Stadhuis	75	Rotterdam	Kralingeseveer bij ...
16	Alkmaar	Stadhuis	76	Delft	Het stadhuis
17	Alkmaar	Geestersingel	77	Vlaardingen	Hofsingel
18	Alkmaar	Langestraat	78	Dordrecht	Station
19	Alkmaar	Bierkade	79	Gorinchem	Dalempoort
20	Alkmaar	Kaasmarkt	80	Haarlem	Stadhuis
21	Enkhuizen	Haven met station	81	Haarlem	De Hal
22	Groningen	Raadhuis Gr. Markt	82	Haarlem	Schotersingel
23	Groningen	Vischmarkt (Noordzijde)	83	Haarlem	Leidschevaart met cathedral en Nieuwebrug
24	Groningen	Hooge der A			
25	Groningen	Markt	84	Haarlem	Amsterdamsche poort
26	Leeuwarden	Grachtswal	85	Haarlem	Frans Hals monument
27	???		86	Haarlem	Kennemerbrug
28	Assen	Gedempte Singel	87	Haarlem	Spaarne
29	Bolsward	z.n.	88	Haarlem	Koloniaal Museum
30	Franeker	Heerenwaltje	89	Holland	Bloembollenvelden
31	Zwolle	Melkmarkt	90	Velsen	Huize Rooswijk
32	Meppel	z.n.	91	Velsen	Nieuwe spoorbrug
33	Winschoten	Torenstraat	92	Zandvoort	Passage
34	Zutphen	Groote of St. Walburgskerk	93	???	
35	Zutphen	Nieuwstad	94	Nijmegen	Lange Burchtstraat
36	Goor	Kasteel Weldam	95	Nijmegen	Gezicht op de Waal
37	Loenen a.d. Vecht	z.n.	96	Nijmegen	Lindenberg
38	Utrecht	Jagerskade	97	Nijmegen	Station
39	Utrecht	Station	98	Nijmegen	Hotel Keizer Karel
40	Utrecht	Rijnkade met Korenbeurs en Fruithal	99	Nijmegen	Valkhof (Karolingische kapel)
41	Utrecht	Catharijne-singel	100	Nijmegen	Kronenburgerpark
42	Utrecht	Oudegracht met stadhuis	101	Nijmegen	in vogelvlucht met spoorbrug
43	Leiden	Doelapoort	102	???	
44	Leiden	Akademie	103	Arnhem	Monument Karel v.d. Heyden
45	Leiden	Hooglandsche Kerk	104	Arnhem	Station
46	Leiden	Rustieke brug plantsoen	105	Arnhem	Musis Sacrum
47	Leiden	Hooge Woerd	106	Arnhem	Onderlangs
48	Leiden	Panorama Stationsgebouw	107	Arnhem	Groote Markt op markttag
49	Leiden	Kort Galgewater	108	Arnhem	Rijnkade
50	Leiden	Gezicht op Stille Rijn en RK Kerk	109	Oosterbeek bij Arnhem	Hemelsche Berg
51	Leiden	Oud Poelgeest	110	Maastricht	Stationstraat
52	Leiden	Burcht	111	Maastricht	Zwanengracht
53	Leiden	Archief Boisiotkade	112	Rosendaal	Bedriegertjes
54	Leiden	Aalmarkt en Waag	113	Breda	Nieuwe Ginnekenstraat
55	's Gravenhage	Groenmarkt	114	Tilburg	z.n.
56	's Gravenhage	Prinsestraat	115	Middelburg	Abdij
57	's Gravenhage	Noord Einde met Ruitersandb.	116	Vlissingen	Standbeeld van admiraal De Ruyter
58	's Gravenhage	Gevangenpoort	117	Eindhoven	Station
59	's Gravenhage	Het Prins Maurits huis	118	Noordwijk	Huis ter Duin
60	's Gravenhage	Paleis Koningin Moeder	119	Vught	Kasteel Maurik
			120	Volendam	z.n.

